

PROMOTOR EKOLOGII

Olga Wilczek
Zielona Szkoła w Sendeniu

Modelowe Wiejskie Centrum Ekoturystyki Przyjazne Środowisku – Szkolne Schronisko Młodzieżowe – Zielona Szkoła w Sendeniu znajduje się w niewielkiej miejscowości Sendeń Mały, w turystycznej Gminie Łąck w północno – zachodniej części województwa mazowieckiego.

Łąck leży na skrzyżowaniu dróg Płock, Warszawa, Kutno, Włocławek. Niewątpliwym atutem gminy są wyjątkowo korzystne warunki przyrodnicze dla rozwoju różnych form turystyki i rekreacji oraz edukacji. **Wieś Sendeń** położona jest w okolicy jezior i lasów w sercu Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego obfitującego w zwierzynę i runo leśne. Spotkanie z łosiem, jeleniem, dzikiem czy sarną nie należy tu do rzadkości.

„SSM -Zielona Szkoła” w Sendeniu umożliwia dzieciom i młodzieży nie tylko zgłębienie tajników przyrody ale również historii, geografii, fizyki i plastyki w naturalnym środowisku.

Łączenie wypoczynku z nauczaniem to główny atut tej szkoły, to nowoczesny model nauczania w dzisiejszych czasach.

Pod pojęciem „Zielona Szkoła” rozumiemy wyjazd klas (wraz z nauczycielami) poza tereny uprzemysłowione – w celu prowadzenia edukacji środowiskowej.

Wspólny uczniowsko – nauczycielski program badawczy organizowany w terenie jest najlepszą formą takiej edukacji. Miłości do przyrody nie można nauczyć „teoretycznie” w szkolnej ławce, z podręcznika bo więź człowieka z przyrodą rodzi się w chwilach i warunkach szczególnych, przede wszystkim w terenie. Tam gdzie rodzą się emocje, rodzi się też szacunek do obiektów badań, powstaje gotowość do przeciwdziałania destrukcji, uruchamiają się nowe obszary wrażliwości.

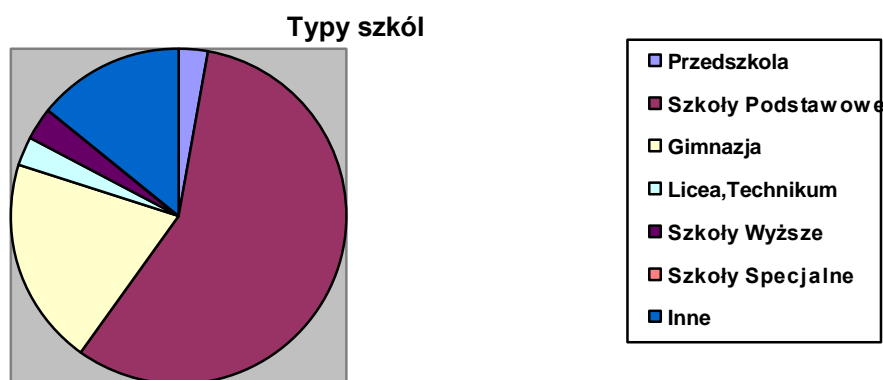
CELE DZIAŁALNOŚCI „SSM – ZIELONEJ SZKOŁY” W SENDENIU:

Cel główny „SSM - Zielonej Szkoły”

Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży na bazie Modelowego Wiejskiego Centrum Ekoturystyki Przyjaznego Środowisku – Szkolnego Schroniska Młodzieżowego – Zielonej Szkoły w Sendeniu.

Zmiana postaw społecznych wobec środowiska otaczającego człowieka, przez wytwarzanie właściwych relacji: człowiek - przyroda – środowisko oraz podnoszenie jego poziomu w tym zakresie. Propozycja zajęć w „SSM – Zielonej Szkole” w Sendeniu skierowana jest do dzieci z przedszkoli, szkół podstawowych, młodzieży z gimnazjum, liceum, technikum czy nawet szkół wyższych. Grupy przyjeżdżają z całej Polski

a nawet i z zagranicy. Poniżej przedstawiono wykres kołowy, obrazujący typy szkół, które najczęściej

uczestniczą w zajęciach naszej szkoły.

„Inne” (w legendzie wykresu) – dotyczą pobytów zorganizowanych przez ZHP, ZHR, grup indywidualnych, Gminny Ośrodek Kultury, kolonie, obozy sportowo – rekreacyjne oraz warsztaty dla dzieci i młodzieży organizowane przez RCEE w Płocku oraz Fundusz Lokalny Ziemi Płockiej „Młodzi Razem”.

Cele programu „SSM - Zielonej Szkoły”

- ✓ poznanie walorów turystycznych, krajoznawczych, kulturowych i przyrodniczych regionu (min. nauka orientacji w terenie),
- ✓ poznanie urządzeń ekologicznych przyjaznych dla środowiska,
- ✓ rozbudzenie potrzeby kontaktu ludzi z przyrodą i obcowania z nią,
- ✓ aktywne (wyjazdy rowerowe) poznawanie otaczającej rzeczywistości przyrodniczej, zarówno świata roślin, jak i zwierząt z uwzględnieniem środowiska ich życia,
- ✓ rozwijanie poczucia odpowiedzialności i potrzeby szybkiej reakcji na problemy ekologiczne,
- ✓ nauka wyciągania wniosków, perspektywicznego myślenia i przewidywania skutków określonej działalności człowieka,
- ✓ kształcenie młodego pokolenia w duchu poszanowania tradycji własnego regionu poprzez przypomnienie ginącej kultury (historia, sztuka, literatura),
- ✓ kształcenie poczucia własnej wartości i możliwości,
- ✓ nabywanie umiejętności nawiązywania i utrzymywania poprawnych kontaktów z innymi ludźmi,
- ✓ dzielenie się z innymi swoimi spostrzeżeniami,
- ✓ zwiększenie powierzchni urządzonej zieleni, ilości drzew i krzewów, kształtowanie krajobrazu na terenach przyszkolnych,
- ✓ promocja zdrowego stylu życia,
- ✓ umiejętności współistnienia w grupie;
- ✓ wdrażanie do samodzielności i pokonywania trudności,
- ✓ zdobywanie różnorodnych sprawności i patentów,
- ✓ uwrażliwianie na piękno przyrody.

ZADANIA

- ✓ poznanie walorów turystycznych, krajoznawczych, kulturowych i przyrodniczych regionu,
- ✓ praca z mapą, nauka orientacji w terenie,
- ✓ sprzyjanie poznawaniu krajobrazu i samodzielnej analizie przemian w nim zachodzących,
- ✓ uświadamianie i akcentowanie na wartości kulturowe obszarów oddalonych od dużych ośrodków miejskich,
- ✓ samodzielna weryfikacja zjawisk, które nas otaczają,
- ✓ umożliwianie poznania dzieciom z miasta życia ludzi pracujących na roli, ukazując wartości tej pracy i budząc szacunek do niej,
- ✓ rozwijanie zdolności poznawczych oraz umiejętności działania w sytuacjach typowych i problemowych,

- ✓ sprzyjanie aktywnemu poznawaniu urządzeń ekologicznych, otaczającej rzeczywistości przyrodniczej, zarówno świata roślin, jak i zwierząt z uwzględnieniem środowiska ich życia,
- ✓ promowanie placówki poprzez pobyt uczestników,
- ✓ włączanie uczestników w podejmowane akcje, organizowane imprezy,
- ✓ kształtowanie umiejętności kontaktowania się z ludźmi i obcowania z przyrodą.

Misja „SSM - Zielonej Szkoły” to:

Poznanie walorów turystycznych, krajoznawczych, kulturowych i przyrodniczych regionu.

Wizerunek „SSM - Zielonej Szkoły”

Chcąc, aby szkoła była znana w lokalnym środowisku oraz poza nim dbamy o jej odpowiedni wizerunek. W związku z tym podjęto szereg działań związanych z jej istnieniem.

„SSM - Zielona Szkoła” w Sendeniu wyposażona jest w urządzenia przyjazne środowisku takie, jak:

- ✓ kotłownia na biomase,
- ✓ hydroponiczna oczyszczalnia ścieków wraz z monitoringiem,
- ✓ zamontowane na dachu kolektory słoneczne.

W wyniku modernizacji kotłowni nastąpiło zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, ponadto gmina nie wnosi już z tego tytułu opłat do Urzędu Marszałkowskiego za korzystanie ze środowiska. Modernizacja kotłowni została sfinansowana ze środków **UNDP/GEF** oraz ze środków **Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**.

Dla potrzeb funkcjonowania „SSM - Zielonej Szkoły” wyremontowano budynek gospodarczy z przeznaczeniem na **skład rowerów**, które zostały подарowane nam przez Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Płocku. Jak cenny był to dar widać po tym, jak często i chętnie są one wykorzystywane do wypraw rowerowych po okolicznych terenach, niezwykle ciekawych przyrodniczo, o urozmaiconej faunie i florze i stanowiących bogaty materiał do nauki o przyrodzie, ekologii i ochronie środowiska.

Do wykorzystania są oczywiście ścieżki i trasy rowerowe oraz ścieżki dydaktyczne. Dla ułatwienia przejazdu przez najbardziej atrakcyjne miejsca naszej gminy, wspólnie z Regionalnym Centrum Edukacji Ekologicznej w Płocku opracowana została i wydana wiosną 2003r. kieszonkowa mapa dla rowerzystów, która jest bardzo przydatna w wyprawach rowerowych i pieszych.

Dla grup, jak również osób indywidualnych, zainteresowanych rowerową lub pieszą wędrówką po terenie gminy Łąck, Szkoła oferuje także pomoc przeszkolonych w tym celu przewodników, posiadających specjalne certyfikaty opatrzone pieczęcią RCEE w Płocku i Urzędu Gminy w Łącku.

„SSM - Zielona Szkoła” w Sendeniu oferuje całoroczne pozaszkolne zajęcia edukacyjne, jednodniowe lub kilkodniowe, dla dzieci i młodzieży z zakresu ekologii, ochrony środowiska naturalnego, historii regionu, folkloru, tradycji wiejskiej, kultury i dziedzictwa kulturowego zarówno w terenie jak i w przystosowanych do tego salach, a także zajęcia rekreacyjno - sportowe .

Tak szeroka działalność jest możliwa dzięki nawiązanej współpracy z Nadleśnictwem Łąck, Stadem Ogierów, RCEE w Płocku, Ochotniczą Strażą Pożarną, tartakiem w Sendeniu, z gminnymi gospodarstwami agroturystycznymi i ekologicznymi, ze szkołami, miejscowymi artystami i rolnikami, którzy z ogromną chęcią poświęcają swój czas dla „SSM - Zielonej Szkoły”, przekazując dzieciom swoją wiedzę i umiejętności. **Szkoła** wyróżnia się w środowisku i wykorzystuje swoje naturalne cechy (położenie). Przejawia się to w organizacji działań na rzecz środowiska przyrodniczego i jej mieszkańców.

METODY I FORMY PRACY:

- ✓ wycieczka,
- ✓ obserwacja,
- ✓ zajęcia praktyczne,
- ✓ gry terenowe,
- ✓ zwiady,
- ✓ konkursy,
- ✓ praca w grupach,
- ✓ zbiorowa,
- ✓ indywidualna, jednolita i zróżnicowana,
- ✓ ankieta,
- ✓ gawęda,
- ✓ pokaz,

- ✓ opowiadanie,
- ✓ praca z mapą,
- ✓ prezentacje multimedialne,
- ✓ dyskusja.

TREŚCI

1. Zajęcia w Nadleśnictwie Łąck:

- ✓ prowadzenie zajęć w obecności przewodnika lub samodzielnie na ścieżce dydaktycznej położonej na terenie Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Gostynińsko – Włocławskie”,
- ✓ zwiedzanie zabytkowej wyluszczeni szyszek oraz ekspozycji przyrodniczej,
- ✓ organizowanie w sali edukacyjnej pogadarek i zajęć o tematyce przyrodniczej,
- ✓ zwiedzanie szkółki Leśnej w Woli Łąckiej,
- ✓ korzystanie z pola edukacyjno - rekreacyjnego wyposażonego w urządzenia poprawiające sprawność ruchową.

2. Przejazdki tradycyjnym wozem:

- ✓ poznawanie walorów krajoznawczych okolicy,
- ✓ kształcenie wrażliwości na piękno krajobrazu.

3. Lekcje przyrody i biologii w terenie:

- ✓ zajęcia obejmują swym zakresem aktywne metody ochrony przyrody,
- ✓ praktyczne rozpoznawanie gatunków zwierząt,
- ✓ porady przy obserwacjach i hodowli zwierząt,
- ✓ rozpoznawanie zwierząt po śladach,
- ✓ nowoczesne metody badań nad zwierzętami połączone z prezentacją amerykańskiego urządzenia służącego do odszukiwania zwierząt,
- ✓ pokaz lotów ptaków łowczych na otwartej przestrzeni, podczas którego uczestnicy lekcji zapoznają się bardzo dokładnie z technikami polowania drapieżników.

4. Wycieczki piesze i rowerowe przez tereny leśne z rezerwatami krajobrazowymi włącznie znajdującymi się w gminie Łąck:

- ✓ młodzież ma możliwość zapoznania się z całokształtem zagadnień dotyczących rozpoznawania roślin, śladów i tropów zwierzyny leśnej z wykorzystaniem mapy i kompasu.

5. Zapoznanie z urządzeniami ekologicznymi znajdującymi się na terenie placówki: kolektory słoneczne, kotłownia na biomasę, oczyszczalnia hydroponiczna z monitoringiem.

- ✓ do czego wykorzystywane są kolektory słoneczne?
- ✓ co to jest biomasa, typy biomasy?
- ✓ na czym polega działanie oczyszczalni ścieków?

6. Zapoznanie się z zagadnieniami wytwarzania ceramiki ludowej i artystycznej oraz praktyczne zajęcia związane z samodzielnym wykonywaniem przedmiotów z gliny

- ✓ małe rzeźby,
- ✓ naczynia,
- ✓ biżuteria,
- ✓ przedmioty toczone na kole.

7. Zajęcia plenerowe z rysunku i malarstwa.

8. Warsztaty przyrodnicze – Walory krajoznawcze GWPK, pomniki przyrody, rezerваты.

9. Zwiedzanie Stada Ogierów w Łącku.

10. Zwiady terenowe

- ✓ wycieczki piesze lub rowerowe w kierunku Jeziora Sendeńskiego lub Jeziora Białego.

11. Zwiedzanie gospodarstw rolnych

- ✓ zapoznanie uczniów z polskim tradycyjnym rolnictwem,
- ✓ uczestnictwo w wypiekach chleba.

12. Ognisko połączone z pieczeniem kielbasek

- ✓ gawędy i śpiewy przy ognisku.

13. Zajęcia w pasiece pszczelarskiej

- ✓ praktyczne zapoznanie ze specyfiką pracy w pasiece i zasadami jej funkcjonowania,
- ✓ obserwacja pracy rodziny pszczoły i ogólna informacja o jej biologii,

- ✓ omówienie i pokaz podstawowych produktów pszczelich,
  - ✓ degustacja i sprzedaż miodu,
  - ✓ pokaz urządzeń i sprzętu pszczelarskiego.
14. Zajęcia w ogrodzie warzywnym i kwiatowym.
15. Praca z mapą – GWPK, poznawanie szlaków turystycznych.
16. Zajęcia ekologiczno – przyrodnicze „Poznaj i chroń swoje środowisko”
- ✓ dotyczą poznania poszczególnych części przyrody,
  - ✓ przedstawienie jej zagrożenia i sposoby ochrony.

Tematyka zajęć:

- ✓ Woda - cóż to takiego i jak ja chronić?
- ✓ Gleba – jak jest zbudowana i jak o nią dbać?
- ✓ Odpady – jak nimi gospodarować?
- ✓ Recykling – cóż to takiego?
- ✓ Powietrze – cóż to takiego i jak je chronić?
- ✓ Dziura ozonowa – jak powstaje i jak jej przeciwdziałać?
- ✓ Kwaśne deszcze – przyczyny i skutki ich powstania
- ✓ Hałas szkodzi!
- ✓ Zdrowa żywność – czyli co jeść, kiedy i w jakich ilościach?
- ✓ Parki narodowe – prezentacja multimedialna.
- ✓ Pomniki przyrody w Płocku – prezentacja multimedialna.
- ✓ Środowisko Polski – prezentacja multimedialna.
- ✓ Życie na łące – ktoś taki na niej żyje?
- ✓ Rozmnażanie zwierząt – czyli skąd się biorą żaby?

„SSM - Zielona Szkoła” funkcjonuje dzięki tym osobom, które mają coś ciekawego do powiedzenia i zaferowania. Placówka, które ma zasięg ponadregionalny promuje nie tylko gminę, ale przede wszystkim jej mieszkańców. Stworzona została możliwość prezentowania dorobku w zakresie poprawy stanu środowiska, promowania modelu życia w zgodzie z naturą i prowadzenia działalności ekoedukacyjnej.

PRZEWIDYWANE EFEKTY

Korzyści dla uczestnika w zakresie postaw, w zakresie wiedzy i umiejętności

Uczestnik:

- ✓ docenia walory turystyczne, krajoznawcze, kulturowe i przyrodnicze regionu
- ✓ przejawia ciekawość poznawczą związaną z poszukiwaniem informacji o ochronie środowiska
- ✓ szanuje i chroni otaczającą go przyrodę
- ✓ zna urządzenia ekologiczne przyjazne dla środowiska
- ✓ zna szlaki turystyczne piesze i rowerowe
- ✓ promuje zdrowy styl życia
- ✓ zna wartości kulturowe obszarów oddalonych od dużych ośrodków miejskich
- ✓ zna właściwe relacje: człowiek – przyroda – środowisko
- ✓ potrafi pracować z mapą, ma orientację w terenie
- ✓ wykorzystuje zdobytą wiedzę w praktyce
- ✓ współpracuje w zespole
- ✓ przejawia umiejętności organizacyjne
- ✓ potrafi: realizować projekty, planować pracę i rozwiązywać problemy
- ✓ sięga do różnych źródeł informacji.

Korzyści dla nauczyciela

- ✓ rozwijanie własnych zainteresowań,
- ✓ lepszy kontakt z uczestnikami,
- ✓ doskonalenie kompetencji zawodowych,
- ✓ wzrost satysfakcji z własnej pracy.